

Biuro i Muzeum Pomorskiej Armii Krajowej
oraz Wojskowej Służby Polek
81-100 Toruń, ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl
NIP 956 16 25 127; REGON: 870502736
KRS 00000 41692
Ur. r-ku 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

praszam

Artur Wójcik
87-500 Rypin

Rypin
ZWZ-AK

††
Borczyńska Wiktoria
z d. Saolowska
ps. „Wikta” 1. Maron
X: 937/2565 Pom

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

Borczyńska, Wiktoria

Ł: 937/2565 Pom.

Ł W Ł - A K Rypin

1./1. Relacja

k. 45. 1-7

1./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora

k. 25. 1-2

1./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące delatora

II. Materiały uzupełniające relację

III/1. Materiały dotyczące rodziny relatora

III/2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945)

III/4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r.

III/5. Inne .....

IV. Korespondencja

.....

.....

.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne :

k. 10

VI. Fotografie

dziiał ikonografii.

1/1. Relacja Borczyńska Wiktoris:

1. Nota biograficzna - mpis, oryg. k. 1 s. 1
2. Relacja - życiorys sporządzony przez Artura Wójtowicza latem 2013 (oryg. nępisu prawnik) k. 3 s. 2-7

Nota przygotowana do cz. 7 SBK 3 w 2013

Borczyńska Wiktoria (I voto Maron) z. d. Sadłowska ps. „Wikta” (1904-1988), łączniczka i wywiadowczyni Obw. ZWZ-AK Rypin, Inspektorat ZWZ-AK Brodnica.

Urodzona 8 XII 1904 w Radominie, córka Karola i Władysławy Słupskiej. Nauczycielka szkół powszechnych, w okresie międzywojennym mieszkała w Płonnem (kolonia) pow. Rypin wraz z mężem Marianem, oficerem służby stałej.

W Płonnem przebywała także podczas okupacji. Pracowała w majątku Łubki. Wiosną 1940 zaprzysiężona do ZWZ przez Lucjana Żołobińskiego ps. „As” montującego sieć łączności na terenie Inspektoratu Brodnica. Pod ps. „Wikta” prowadziła skrzynkę kontaktową Obwodu. Meldunki wywiadowcze przekazywali tu m. in. Halina Mieczkowska ps. „Ala” (zam. Wrzesień) łączniczka sekcji łączności WSK Obw. AK Rypin, Józef Popowski ps. „ Gruby Józef” z Ostrowitego gm. Płonne. Łączniczka i kurierka Mariana Borczyńskiego ps. „Bolesław”, komendant Obw. ZWZ-AK Rypin, a następnie Józefa Grussa ps. „Stanisław” szefa wywiadu KO Pom. AK. Utrzymywała łączność z Janem Rudowskim ps. „Klimecki” kwatermistrzem Obwodu, Gustawem Stachowiczem, Stanisławem Suszyńskim, Marią Spodniewą ps. „Teresa”. Poczty konspiracyjną dostarczała do Dobrzynia nad Drwęcą, gdzie u Heleny Żołobińskiej ps. „Halszka” zlokalizowana była kwatera konspiracyjna oficerów Sztabu ZWZ-AK Pom., punkt odpraw i skrzynka kontaktowa KO dla Inspektoratu ZWZ-AK Brodnica. Okresowo kolportowała także prasę konspiracyjną. Dn. 8 V 1943 została aresztowana wraz z Marianem Borczyńskim (mężem) przez rypińską placówkę grudziądzkiego gestapo na skutek donosu złożonego do żandarmerii w Płonnem przez listonosza D. Dzięki uprzedzeniu Lucjana Żołobińskiego ps. „As” o mającej nastąpić rewizji i aresztowaniu, w przeddzień usunęła z mieszkania materiały konspiracyjne. Od 23 VI 1943 więźniarka obozu koncentracyjnego Stutthof (nr oboz. 23706). Przeżyła „marsz śmierci”- ewakuację obozy.

Po powrocie z obozu 1 IV 1945 zamieszkała w Ostrowitem koło Rypina, a później w Rypinie. Zmarła 29 IX 1988 w szpitalu w Murawicy woj. kieleckie. Spoczywa na cmentarzu w Kunowie koło Ostrowa Wielkopolskiego.

Brak informacji o odznaczeniach.

FAPAK, T. : Borczyński Marian, Borczyńska Wiktoria, Suszyński Stanisław, Wróblewska Halina zam. Basiewicz, Żołobiński Lucjan ; Krajewski Mirosław, Suszyński Stanisław, *Działalność POZ „Znak”, Przegląd Historyczny*, zes. 4/ 1980, s. 777, 789; Zawacka E., *Szkice z dziejów ...*, s. 308, 312.

W Skerska

Wiktoria Borczyńska 1904-1988

①

Wiktoria Sadłowska urodziła się 8 lub 10 grudnia 1904 r. w Reutliniech k/Rodominie w pow. Rypin. 2

Rodzicami byli: Karol Sadłowski (1877-1942) oraz Władysława Sadłowska z d. Stępska (1882-1946). Była pierwszym dzieckiem jejiny wsi i rodziny. Miała 3 młodszych braci: Klemensa (1907-83), Eduarda (1911-87) oraz Stanisława (1918-85)

Dzieństwo spędziła w Reutliniech oraz Piotnem - w rodzinnym majątku. Po ukończeniu szkoły podstawowej w Piotnem uczęszczała do gimnazjum w Rypinie. Po ukończeniu 4 klas, wstąpiła do Seminarium Nauczycielskiego w Inowrocławiu, gdzie 4 maja 1924 uzyskała dyplom nauczycielki.

Pierwszą pracę podjęła w szkole podstawowej w Bachorwach, woj. pomorskie, już w 1924 r. Po 2 latach przeniósł się do Piątnic k/Stołec. Tam poznała swojego pierwszego męża Leona March. Pobrali się w Wójcynie k/Stołec 11 czerwca 1927 r. W tym samym roku przenieśli się do Leubangu k/Brodnicy, gdzie przez 2 lata uczyli w szkole podstawowej. 23 lipca 1928 r. przyszło na świat ich jedyne dziecko - syn Zbigniew.

② W roku 1929 przenieśli się do Grudziądza, gdzie uczyli w szkole podst.
Witonia Marcy rozwiódła się z mężem 6 marca 1936 i z dniem 20 maja podjechała do powiatowego sądu w Międzyzdrojach pozwała swojego pryncypałego drugiego męża - Feliksa Mariannę Borczyńskiego, który prawdopodobnie również był nauczycielem.
Pobrali się w Grudziądzu 28 sierpnia 1937 r.
Zapewne od 1 września 1937 r. Witonia Borczyńska rozpoczęła pracę w szkole podstawowej w Torwie.
Pozostali tam (razem z mężem i synem) prawdopodobnie do wybuchu wojny.
W czasie wojny razem z mężem, synem i matką zamieszkiwali w Piotrowie; pracowali jako robotnicy w majątku Żabli w Piotrowie.
8 maja 1943 r., w wyniku donosu listonosza Dębowskiego, Witonia i Marianna Borczyńscy wraz z innymi zostali aresztowanymi.
W drodze esesmani przyszli do ich domu w Piotrowie, po syna, siostrę, matkę Borczyńskiego.

Pomylili się, powieariat Zbigniew nosił niezawieszko 4 ③
biologicznego ojca - Maron. [Marian Borowicki nosił się z
zamiarem usynowienia pasierbca, jednak wybuch wojny
uniemożliwił te plany]. Babcie pomagał matemu.
Zbysiołi wiec przez dno - i tym samym uniknąć aresztowa-
nia. Esesmani ~~zorientowali~~ ^{zorientowali} się zbyt późno w swojej pomyśle.
Borowicki, po zastępowaniu, zostali przymusowo deportowani
do Głuchobroda, gdzie byli przetrzymywani.
Podczas jednego z przetrzymań Wiktoria Borowicka,
esesman wyszedł z pokoju zostawiając teczkę z dokumentami.
Była ona otwarta na dowosie. Przetrzymywane zobaczyła
niezawieszko i wiedziała już, kto ich wyspał. W tym momencie
wyszedł esesman, zobrat teczkę i zohaciował przetrzymanie.
23 czerwca 1943 r. małżonkowie Borowicki zostali
wyspałeni do obozu koncentracyjnego w Stutthofie.
Później Wiktoria pracowała przymusowo w szpitalu.
Później przenieślono ją do lepszej pracy. Spracowała w obozowej
biurowi, Jekłowa psychodacta, spotykała tam pracującego
esesmana, który po chwili wychodził z pokoju. Któregoś
dnia po wejściu do pokoju, esesman spytał Wiktoria,

4) Za co została uwięziona, czy ma nadzieję co się z nią dzieje?

Wilkonia wyjadła, że przypuszczalnie była działalność konspiracyjna, ma męża i syna. Mąż przebywał obecnie w obozie na oddziale męskim. Esemani zachowyli również i wyszedł. ~~Wtedy~~ ^{Krotko} potem, gdy Wilkonia przysłała znowu sprzątać biuro, zamiast esesmana, spotkała tam swojego męża. Takich spotkań było kilka.

W 1945 r., podczas epidemii tyfusu w obozie, Marian Borczyński zachorował. Był bardzo osłabiony i zdawał sobie sprawę, że nie zdola opuścić obozu wraz z pieszym transportem więźniów. Wskłamał, że nie chce, aby nie zważając na nic opuściła oboz w czasie ewakuacji, nawet jeśli jego z nią nie będzie.

Wilkonia Borczyńskiego postąpiła męża - wyszła z obozu.

Po kilku dniach marszu udało jej się, razem z Marią Turkot, później zamieszkałą w Rybinie, uciec z transportu podczas noclegu w jakimś kościele.

Po jakimś czasie połączyły do Piotrowo, gdzie zapiekuowała się nimi matka Wilkonii, Władysława Sedowska.

Mędnie obywatela wygotowane i wychudzone były więźniarki.

6 ⑤

W kilka lat po wojnie, od nowego śniadka, Wiktoria Borowitska dowiedziała się o śmierci męża.

Mariem Borowitski, jako ciężko chorej więźniarki, nie mógł opuścić obozu ^{razem} z transportem, o własnych siłach, więc razem z innymi o podobnym stanie, zostali zastadowani na barki. Po kilku dniach rejsu nieprzytomny Mariem w czasie kotłowania się Todor, bezładnie przewrócił się na esesmana, który kopnął go i zestrzebił. Nie wiadomo dokładnie kiedy to nastąpiło, ani co stało się z ciałem.

Na horyzontie widać już było szwedzkie(?) statki. Po kilku godzinach barki zostały wyzerowane.

Od dnia 8 maja 1945 r. Wiktoria Borowitska podjęła pracę nauczycielki w szkole w Gullbinach oraz przejęła obowiązki kierownika szkoły. 16 sierpnia 1950 r. została przeniesiona na stanowisko kierownika referatu d/s przedszkoli w Wydziale Oświaty Prez. Pow. Rady Narodowej w Rypinie. Z dniem 1 września 1958 r. została mianowana podinspektorem szkolnym w Wydziale Oświaty w Rypinie.

⑥ 31 marca 1968 u przesła na emeryturę, jednolite 4
latach 1968-70 pracowała jeszcze 4 szkole podstaw.
w Ostrowie na pół etatu jako bibliotekarka.
Po roku 1974 u pracowała jeszcze 4 szkole podst. w 1
w Ryplinie oraz Liceum Ekonomicznym w Ryplinie jako
bibliotekarka.
Po wojnie w 1947 u wstąpiła do PPS, gdzie pozostała do
zjednoczenia i od dnia 15 grudnia 1948 u była członkinią
miej. PZPR.
Wieloletnie Borowiska była członkiem celtyckim - należała m. in. do
do Lipi Kobiety, PCK i ZNP.
Wieloletnie była odznaczona - Złotym Krzyżem Zasługi
(1955), Medalem Zwycięstwa i Wolności 1945 (1970), Krzyżem
Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1975) oraz Krzyżem
Oficerskim (1987)
Ostatnie lata życia Wieloletniej były nękane chorobami
chronicznymi, szczególnie chorobą Alzheimera. Od poł. 1987 u mieszkała w
Kunowie w Ostrowie Świętokrzyskiej u synowej Marii Manon. Zmarła 29
marca 1988 u szpitalu psychiatrycznym w Morawicy w Wielk. Pochowana
została 3 X 1988 u cmentarzu parafialnym w Kunowie.
Antoni Wójcicki, prawnik

1/2. Dokumenty relatora - Borczyńska
Wiktoria:

1. Skarta więźnia obozu konc. Stutthof,
kserokop. oryg. k. 1 s. 1
2. Akt urodzenia Wiktorii zam. Borczyńskiej,
kserokop. oryg. nr j. rosyjskim. k. 1 s. 2

Konzentrationslager „Stutthof“

Häftl. Nr. 23 706

Personalien

Familienname und Vornamen B o r c z y n s k a, Viktoria, geb. Sadlowska
(Rufname unterstreichen)

geb. am: 8. 12. 04 zu: Radomin, Krs. Rippin

wohnhaft in: Austendorf, Krs. Rippin Str., Gasse, Platz Nr.

Familienstand: verh. Beruf: Hausfrau

Staatsangehörigkeit Polin Religion: kath.

Vorbildung: Volkschule + Mittelschule

Fremdsprachen: polnisch + deutsch

Ansteckende Krankheiten oder Gebrechen: keine

Haftzeiten

Bereits früher wo und wie lange in Schutzhaft gewesen: nein

Vorstrafen: a) kriminell nein

b) politisch nein

Jetzt ununterbrochen in Haft seit: 8. 5. 43

Die Festnahme erfolgte in: Austendorf

Warum in Schutzhaft (eigene Angaben): Widerstandsbewegung

Einweisende Dienststelle: Stapo Graudenz

Eingeliefert in das K. L. Stu. am: 23. 6. 43

Wird die Familie versorgt: ./.

Rentenempfänger: nein

Angehörige

Anschrift des Vaters: Karol Sadlowski tot 1942

„ der Mutter: Wladislawa, geb. Slupska Adr. w.o.

„ der Ehefrau: Marian Borczynski Adr. z. Zt. KL Stutthof

Anzahl der Kinder: 1 Alter: 13

Рентбильнъ Составленъ въ Французскомъ Государствѣ въ Парижѣ съ присутствіемъ

№ 57 Писателя Антона де Контессона Императорскаго Высшаго Суднаго Служащаго

и Французскаго Императорскаго Консула въ Парижѣ Франсуа де Контессона

и Императорскаго Консула въ Парижѣ Франсуа де Контессона и Императорскаго Консула въ Парижѣ Франсуа де Контессона

и Императорскаго Консула въ Парижѣ Франсуа де Контессона и Императорскаго Консула въ Парижѣ Франсуа де Контессона

и Императорскаго Консула въ Парижѣ Франсуа де Контессона и Императорскаго Консула въ Парижѣ Франсуа де Контессона

и Императорскаго Консула въ Парижѣ Франсуа де Контессона и Императорскаго Консула въ Парижѣ Франсуа де Контессона

и Императорскаго Консула въ Парижѣ Франсуа де Контессона и Императорскаго Консула въ Парижѣ Франсуа де Контессона

и Императорскаго Консула въ Парижѣ Франсуа де Контессона и Императорскаго Консула въ Парижѣ Франсуа де Контессона

и Императорскаго Консула въ Парижѣ Франсуа де Контессона и Императорскаго Консула въ Парижѣ Франсуа де Контессона

K: 937/2565 9om.

Dypim

Borczyńska Wiktoria

V. Karty informacyjne

k. 10

Dorocynskie Hiktome
Kolekcje ?

Brodnic
252 AK

Ur. 8.12. 1904 r. w Radomiu pow. Rypin, wólcie
Konole i Hradystemy z Sadkowskich. Zone Mariame,
nauczycielka, nauczycielka. ^{Od 1940 r. 242,} ^{1942 r. w AK. ps. "Nikita".}
Nicszeta podnes olupacy w kolonii Pionne.
Skrytka pocetone, kolportaz presy, spawicelne do
Dobrynie, smortowene z wyrcem 8.05.43 r, hiprone
w stutkocie do 1.04.45 r.

zob. T.: Spis crame S. Smrynskiewo, I Relexi str. 38, 218,
311, 321, 324, 328, 331, 135, 160, 168, 193, 449, 463;
II Motli str 25, 53; IV Hrasne usapi str. 15, 16, 43
HMM-96

Wiktoria Borczyńska ps. Wiktoria

zmarła: 29 września 1988 r.
Murawicy rej. kieleckie.

Szpital dla chorych psychicznie.

pochowana:

na cmentarzu parafialnym
rymokokalockim w Kunowie
koło Ostrowca Świętokrzyskiego
rej. kieleckie.

Informacja ⁺⁺ Stanisława
Suszyńskiego 4/8

2.06.10

Brodzice
242

Borcynskie Likhonia

Łoluniz 242 z Dobnyuiz n. Drupep.
Ioue pr. Komiane Borcynskiego. Amstowene
Krez z usytem u meiu JPhson.

2ob. : Krcyinsku, Susyniski, Dzielowoci POK
"Znole"..., Przegląd Hist. 1980/2.4, s. 777
s. 789

HMM-PC

legon wywiadu

Ryppin

Борисовиче Виктория ps...
inf 8t Surovinski 1984

2

zone wywiadowej (ze siatki Grossa) Marian
Borovinski (z w tygodniu)

bywał w Ptsa od 1940 do avert 8 V 1943

melankolijny przywózca Wiktorja z Kolem
Přomni

Marian. prowadził „Zapajnik” — niezwy
Kryptanin

stykł się z Grosssem w Zetabinskich, zto

— Wiktorja, uprosił o avertawam, zdepzyda Zekopai
materialy kourp. (rob Matr)

a) Borczyńska Wiktoria
ps. "Wikta"

Brod. 3
AZ 3

W mieszkaniu Lujana Łotobinśkie-
go w Dobrym m. Drużę przekazy-
wała meldunki wywiadowicze.

zob. T: U: 837/2119 Pom. Holime Wroblewska
z. 1, "Wspomnienia...", s. 16 (Brodzina)

48. VIII 05

BORCZYNSKA WIKTORIA

4
AK

Bywała w punkcie kontaktowym Obw. Rypin ZWZ-AK z KO w mieszkaniu Heleny Zołobińskiej ps. "Halszka" w Dobrzyniu n/Drwęcą ul. Kościelna 16 (Lindenstrasse 16). Bywał tam także jej mąż Marian Borczyński - kmdt Obw. Rypin ZWZ.

T.: Zołobińska Helena, Insp. Brodnica, K-333, I, 1/1.

MGr'94

rysun
AK" 5

Porczyńska Wiktoria -

Łuczniczka por. Mariana Porczyńskiego

Kontakty z b. Zolobinskiem - Kółpodwórka

Stawczyńska - kol. Plonni ym. Plonni

kol. J. Surnyński "Wyk. istnienia AK" - 15

Borczyńska Wiktorja „Wiktoria”
nauczycielka, kontakt z Tad. Spodniuskim

Rybn
. A. 6 6

Zm. Rel. St. Muzejnikiego o Tad. Spodniuskim 1937-1984

1948.

Pomyślnie mi się udało
do Szwajcaryi
też tam od razu byłem

Rygi
FK
7

Bożeryjska Wskłosa ps. ...

adrem
pasożym (Dobre pta ostrzeżenie Rygijskie
87-500 Rygiu ul. Rygijska 29 m 7
Wesoła ofiar Kolosowa Tłumie
miada kontakt z Zatebrinshin

niez pod Zar. Gwardii do wyjazd do Kowno
okup k. wolt zwa Rygi do m. f. k. a. z.
poczet Zeli st.

marcu 2 tyżem
Arcentowski 43 z danymi D. (?) Debraoski
wraz z Rudaszkim ja 75 Wesoła ofiar
niez pod Zar. Gwardii do wyjazd do Kowno
poczet Zeli st.

19 VII 78 inf. St. Szwajcaryjski
wykaz Stuttkat

Ryppin, dnia 14. Ryppin 1878.
Borczyńska Wiktoria
87-500 Ryppin
Szamotane Tam!

Tesciowa moja Wiktonie Borczyńska
otrzymała odhymot Polskiego Towarzystwa His-
torycznego w sprawie walk o niepodległość.
Ponieważ niedawno przeszła wylera krwi do
mózgu i zawał serca, nie jest w stanie od-
powiedzieć na dany odhymot gdyż wiele
niegotów już nie pamięta.

Serdecznie moje przeprosze i łguy pozdro-
wienie.
z powrotem podpis miory telny

Boschnische Wiktorie
manusculi?

Ryppin
1776

Struykowa paczki do lagou

Stutthofu? Struycim

Mathe przyjezdzi do Haloh;
nem pakowada z Haloh paczki

Mudy do Struycim
z Tarnego

17.

- A data zaprzysiężenia nieznaną, wiosna 1940 r.
- B Obs. Ryppin
- C była techniczna miża ^{poś} Mariama Boudryńska, do Dobrym
fabryki Kolporterska, prowadziła skrzynkę poczt. rzymia
- D brak danych
- E awersowane z miżem 1943-05-08 w Płanin
ryżniarkie Stutthofu
- F

Borczyńska Wiktorie,

